

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
08.07.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 05.07.2023, 210

Viidumäe looduskaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 09.05.2007 nr 136
[RT I 2007, 36, 246](#)
jõustumine 18.05.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.01.2009	RT I 2009, 7, 48	01.02.2009
19.03.2010	RT I 2010, 13, 70	01.04.2010
22.06.2023	RT I, 05.07.2023, 1	08.07.2023

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Viidumäe looduskaitseala kaitse-eesmärk

(1) Viidumäe looduskaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on kaitsta:

- 1) Lääne-Saaremaa kõrgustiku piirkonnas paiknevat mitmekesisest looduskompleksi ning sealseid kaitsealuseid liike, kooslusi ja elupaiku;
- 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas. Need elupaigatüübid on: lubjavaesel mullal liigirikkad niidud (6270*)³, sinihelmikakooslused (6410), puisniidud (6530*), rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), allikad ja allikasood (7160), lääne-mõõkrohuga lubjarikkad madalsood (7210), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodumetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), oosidel ja moreenikuhjatistel kasvavad okasmetsad (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);
- 3) liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab II lisas. Need on saaremaa robirohi (*Rhinanthus rumelicus subsp. osiliensis*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*) ja soohiilakas (*Liparis loeselii*), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, läikiv kurdsirbik (*Hamatocaulis vernicosus*), teelehe-mosaikliblikas (*Euphydryas aurinia*) ja suur mosaikliblikas (*Euphydryas maturna*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid;
- 4) I, II ja III kategooria kaitsealuseid taime-, looma- ja seeneliike ning nende elupaiku.

(2) Kaitseala maa-ala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ning majandustegevuse piiramise astmele kaheks loodusreservaadiks, kuuteistkümneks sihtkaitsevööndiks ja kolmeks piiranguvööndiks.

(3) Kaitsealal kehtivad «Looduskaitseaduses» sätestatud piirangud käesolevas määruses sätestatud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Saare maakonnas Kihelkonna vallas Liiva, Vedruka, Viki ja Mäebe külas ning Lümanda vallas Koimla, Koki, Põlluküla, Varpe ja Viidu külas.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida ning korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti ulukite arvukuse reguleerimise eesmärgil piiranguvööndis ja kaitse-eeskirjas sätestatud juhul loodusreservaadis ning sihtkaitsevööndis.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga, radadel jalgrattaga sõitmine. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Jalgrattaga sõitmine väljaspool teid ja radu, mootorsõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevuses, maatulundusmaal metsa- ja põllumajandustöödel ning sihtkaitsevööndis kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

(4) Telkimine ja lõkke tegemine kaitsealal on lubatud paikades, mis on kaitseala valitseja loal selleks ette valmistatud ja tähistatud.

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kehtestada detail- ja üldplaneeringut;
- 5) anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks;
- 6) anda projekteerimistingimusi;
- 7) anda ehitusluba;
- 8) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, kui selleks ei ole vaja anda vee-erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

§ 6. Kaitsealal vajalik tegevus

Kaitseala sihtkaitsevööndites ja piiranguvööndites on poollooduslike koosluste esinemisaladel nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde kujundamine ja harvendamine.

§ 7. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.

(3) [Kehtetu -RT I, 05.07.2023, 1- jõust. 08.07.2023]

3. peatükk LOODUSRESERVAAT

§ 8. Loodusreservaadi määratlus

(1) Loodusreservaat on otsesest inimtegevusest puutumata loodusega kaitseala osa, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine ja kujunemine üksnes looduslike protsesside tulemusena.

(2) Kaitsealal on kaks loodusreservaati:

- 1) Kanna loodusreservaat;

2) Pätsumaa loodusreservaat.

§ 9. Loodusreservaadi kaitse-eesmärk

Loodusreservaadi kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemide arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

§ 10. Keelatud tegevus

Loodusreservaadis on keelatud igasugune inimtegevus, sealhulgas inimeste viibimine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemise eesmärgil, kaitseala valitseja nõusolekul teadustegevuses ning kaitseala seisundi jälgimise ja hindamise eesmärgil.

[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

4. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 11. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kuusteist sihtkaitsevööndit:

- 1) Atlama sihtkaitsevöönd;
- 2) Kivesselja sihtkaitsevöönd;
- 3) Kuusma sihtkaitsevöönd;
- 4) Kõveroja sihtkaitsevöönd;
- 5) Lauma sihtkaitsevöönd;
- 6) Nakimetsa sihtkaitsevöönd;
- 7) Rauna sihtkaitsevöönd;
- 8) Surnuaiamäe sihtkaitsevöönd;
- 9) Sutru sihtkaitsevöönd;
- 10) Suurissoo sihtkaitsevöönd;
- 11) Suurmäe sihtkaitsevöönd;
- 12) Tammiku-tagune sihtkaitsevöönd;
- 13) Tepu sihtkaitsevöönd;
- 14) Tõldemäe sihtkaitsevöönd;
- 15) Vedruka raba sihtkaitsevöönd;
- 16) Vesiku sihtkaitsevöönd.

§ 12. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Atlama, Kivesselja, Nakimetsa, Suurissoo, Tõldemäe ja Vesiku sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

(2) Lauma, Rauna, Surnuaiamäe, Sutru, Suurmäe ja Tammiku-taguse sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

(3) Kuusma, Kõveroja ja Tepu sihtkaitsevööndite kaitse-eesmärk on seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamine.

(4) Vedruka raba sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

§ 13. Lubatud tegevus

(1) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

1) inimeste viibimine. Kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud viibida järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevuses, kaitseala valitseja nõusolekul toimivas teadustegevuses, Tammiku-taguses, Suurmäe, Surnuaiamäe, Rauna, Sutru ja Lauma sihtkaitsevööndites olevatel teedel, Kanna loodusreservaahti ja Vesiku sihtkaitsevööndit eraldaval teel, Nakimetsa sihtkaitsevööndi kvartaleid 279 ja 280 läbivatel metsateedel, Suurissoo sihtkaitsevööndiga piirneval ja seda läbival metsateel ning Kivesselja sihtkaitsevööndit läbivatel metsateedel;

[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

2) rahvaärituse korraldamine.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 2) tööd poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks Kuusma, Kõveroja, Lauma, Rauna, Surnuaiamäe, Sutru, Suurmäe, Tammiku-taguse ja Tepu sihtkaitsevööndites;
- 3) metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile Kuusma, Kõveroja, Lauma, Rauna, Surnuaiamäe, Sutru, Suurmäe, Tammiku-taguse ja Tepu sihtkaitsevööndites, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas.

§ 14. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tee ja tehnovõrgu rajatise rajamine või tootmisotstarbete ehitise püstitamine kaitseala tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustööd Kuusma, Kõveroja, Lauma, Rauna, Surnuaiamäe, Sutru, Suurmäe, Tammiku-taguse ja Tepu sihtkaitsevööndites;
- 4) olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd ja veerežiimi taastamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul Kuusma, Kõveroja ning Tepu sihtkaitsevööndites.

5. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 15. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala majandatav osa, mis ei kuulu loodusreservaati ega sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kolm piiranguvööndit:

- 1) Audaku piiranguvöönd;
- 2) Mäepe piiranguvöönd;
- 3) Tammiku piiranguvöönd.

§ 16. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on sealse elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 17. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) väetiste kasutamine;
- 3) tootmisotstarbete ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine, arvestades käesoleva määruse § 5 punktides 4–7 sätestatud.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud veekogu veetaseme ja kaldajoone muutmine.

(3) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata kohas.
[RT I 2009, 7, 48- jõust. 01.02.2009]

§ 18. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uue maaparandussüsteemi rajamine;
- 2) maaavara kaevandamine, välja arvatud «Maapõueseaduse» § 59 lõikes 2 sätestatud juhul kaitseala valitsejaga kooskõlastatud kohtades;
- 3) uuendusraie, välja arvatud turberaie perioodiga vähemalt 40 aastat;
- 4) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
- 5) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine.

6. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 19. Määruse kehtetuks tunnistamine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53).

² Viidumäe looduskaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. juuli 1957. a määruse nr 242 «Abinõudest looduskaitse organiseerimiseks Eesti NSV-s» ja Eesti NSV Ministrite Nõukogu 24. septembri 1979. a määruse nr 497 «Looduskaitsealade edasise väljaarendamise kohta» alusel. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa I punkti 2 alapunktist 467 hõlmab kaitseala Vedruka raba loodusala ja lisa 1 punkti 2 alapunktist 473 hõlmab kaitseala Viidumäe loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

³ Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatähtsad elupaigatüübid.

⁴ Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000), Eesti Metsakorralduskeskuse Kuressaare metskonna 1996. aasta puistuplaanide (mõõtkava 1:20 000) alusel, kasutades maakatastri andmeid seisuga oktoober 2006. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).
[RT I 2010, 13, 70- jõust. 01.04.2010]

[Viidumäe looduskaitseala kaart](#)